

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Vår dato: 25.10.2013
Vår referanse: 13/16619
Deres referanse:

Høringsvar - statlige planretningslinjer for samordnet bolig- areal- og transportplanlegging

Vi viser til brev fra Miljøverndepartementet angående høring av statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Forslaget til nye Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging er utarbeidet med utgangspunkt i gjeldende Rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging fra 1993, og er ment å erstatte disse. Miljøverndepartementet henviser i oversendelsesbrevet til at planretningslinjene trenger fornyelse og oppdatering, spesielt på viktige politikkområder som klima, bærekraftig transport, sentrumsutvikling, fortetting og jordvern.

Statens landbruksforvaltning har følgende merknader til høringsforslaget:

Ivaretagelse av jordbruksarealene er avgjørende for nasjonal matsikkerhet, og for å nå målsetningen om at matproduksjonen skal øke i takt med befolkningsveksten. I *Meld. St. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken* er det satt som mål at omdisponeringen av dyrka jord ikke skal overstige 6000 dekar per år. Kun 3 % av Norges landareal består av jordbruksarealer. Produktive arealer for matproduksjon er dermed en svært begrenset ressurs i Norge.

Statens landbruksforvaltning mener at ivaretagelse av jordressursene er en forutsetning for å få en bærekraftig arealbruksutvikling. Sikring av jordressursene er en sentral oppgave og et viktig hensyn i planlegging etter plan- og bygningsloven (jf. pbl § 3-1. b). Vi savner tydeligere mål i planretningslinjene når det gjelder ivaretagelse av jordressursene, kulturlandskap og produktive arealer for matproduksjon. Vi mener at jordvern og sikring av jordressursene for fremtidig matproduksjon må tas inn som et eget avsnitt i punkt 3 om mål.

Statens landbruksforvaltning er positiv til at retningslinjene vektlegger betydningen av det

regionale plannivået, og at rammen for utbyggingsmønster og transportsystem skal fastsettes i regionale planer. Vi etterlyser likevel en klarere henvisning til det kommunale plannivået. Dette fordi den konkrete planleggingen fortsatt vil foregå i kommunene, basert på retningsgivende regionale planer. Det vil dessuten ta lang tid før det foreligger landsdekkende regionale arealplaner med et detaljnivå som gjør dem egnet til å styre utbyggingsmønsteret i kommunene.

I den kommunale planleggingen er det noen grunnleggende premisser som må legges til grunn dersom de matproduserende arealene skal bli ivarettatt på lang sikt:

- Identifisere og ivareta større, sammenhengende jordbruksarealer
- Styre vekst og utbygging vekk fra de mest produktive jordbruksområdene
- Utnytte fortettingspotensialet innenfor by- og tettstedområder og i byggesonen før nye arealer i LNF-områder omdisponeres til byggeområder
- Sørge for effektiv arealbruk og høy utnyttelsesgrad når nye områder tas i bruk
- Tydelige og langsiktige grenser mellom bebygde områder og jordbruksområder

Vi mener disse elementene bør fremheves tydeligere i retningslinjene, og i større grad knyttes til det kommunale plannivået.

Vi mener også at siste setning i avsnitt 4.2 bør styrkes, ved at ”reduere” byttes til ”unngå”: ”*Det må planlegges for å unngå nedbygging av dyrket mark.*” Dette vil etter vår mening gjøre det enklere å følge opp at ny utbygging styres mot områder med færrest mulig arealkonflikter, og å beskytte sammenhengende jordbruksområder mot nedbygging og omdisponering.

Retningslinjer som setter krav om et kompakt utbyggingsmønster, høy utnyttelsesgrad og veldefinerte by- og tettstedsområder, slik at spredt utbygging og byspredning unngås, vil legge grunnlag for å ivareta jordressursene. På den måten kan man langt på vei si at det er en sammenheng mellom retningslinjer som fremmer jordvern og retningslinjer som fremmer klimavennlige transportformer. Når vi samtidig vet at byer og tettsteder i pressområdene ofte er omkranset av de mest produktive jordbruksarealene i landet, mener Statens landbruksforvaltning at det er et behov for at retningslinjene er nyanserte med tanke på kravene knyttet til å styre all ny utbygging til områdene rundt kollektivknutepunkt og stasjoner med arealkonflikter. Vi mener videre at det bør være rom for at etablerte boligområder, eller såkalte satelitter, i områder med få arealkonflikter, skal kunne utvikle seg. På sikt vil dette kunne føre til at mulighetene for kollektivtransport styrkes også for disse områdene.

Statens landbruksforvaltning ser det som positivt, og støtter, at det er tatt inn et eget punkt om beslutningsunderlaget i retningslinjene. Vi skulle likevel ønske at beskrivelsen var noe mer konkret når det gjelder alternativvurdering og behovsvurdering. Kommunene bør dokumentere og vise til behovet for å definere nye byggeområder, slik at planene står i stil til det reelle utbyggingsbehovet i kommunen. I tillegg til å stille krav om å kartlegge potensialet for fortetting og transformasjon, bør det også legges inn føringer om at dyrka jord ikke skal tas i bruk til utbyggingsformål, hvis det finnes alternativer som oppfyller målene for den statlige planretningslinjene.

Statens landbruksforvaltning har for øvrig ingen merknader til høringsforslaget.

Med hilsen
for Statens landbruksforvaltning

Aud-Ingrid Krefting
seksjonssjef

Jan Terje Strømsæther
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:
Miljøverndepartementet